7/5698

GÖNDÜĞÜR

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-341
Konu : Yazılı Soru Önergesi

2576 07 ŞUBAT 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 25.01.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5654-13057 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/5698-13113 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğünün 99'ncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(5 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. Hüsamettin ÖZKAN)

7/5698

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN
YAZILI SORU ONERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5698-13113 Esas No'lu)

Soru 1:

Türkiye'nin doğal gaz aldığı ülkeler hangileridir? Alınan doğal gazın ülkelere göre dağılımı ile metreküp birim fiyatları nedir?

Cevap 1:

Doğal Gaz / Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) Alım Satım Anlaşması İmzalanan Ülkeler plato periyotta alım miktarı aşağıda verilmektedir.

Rusya Federasyonu	6 milyar m^3/yıl (Devrede)
Rusya Federasyonu	8 milyar m^3/yıl (Devrede)
Rusya Federasyonu	16 milyar m^3/yıl (2002'de devreye girmesi bekleniyor.)
İran	10 milyar m^3/yıl (Devrede)
Türkmenistan	16 milyar m^3/yıl (2005'de devreye girmesi bekleniyor.)
Azerbaycan	6,6 milyar m^3/yıl (2005'de devreye girmesi bekleniyor.)
Nijerya (LNG)	1,2 milyar m^3/yıl (Devrede)
Cezayir (LNG)	4 milyar m^3/yıl (Devrede)

2001 yılı sonu itibariyle ithal edilen toplam doğal gaz miktarının % 68,8'i Rusya Federasyonu'ndan, %0,7'si İran'dan, %22,9'u Cezayir'den, %7,6'sı Nijerya'dan alınmıştır.

Doğal gaz alımı ile ilgili çeşitli ülkelerin şirketleri ile imzalanan doğal gaz alım satım anlaşmalarında gizlilik maddesi bulunmaktadır. Bu madde çerçevesinde anlaşmaların fiyat dahil herhangi bir maddesinin karşı tarafın izni olmadan üçüncü taraflara açıklanması mümkün değildir. Açıklanması durumunda karşı taraf, uğrayacağı zararın tamamının Türkiye Cumhuriyeti'nden tazmin edilmesini talep edebilir. Bu husus sadece Türkiye'nin yapmış olduğu bu anlaşmalar için değil, uluslararası gaz anlaşmaları dahil tüm ticari anlaşmalar için geçerlidir.

Soru 2:

Mavi Akım Projesinin tamamlanması halinde, Rusya'dan alınacak doğal gazın tüm Türkiye doğal gaz tüketimindeki payı ne olacaktır? İddia edildiği gibi, Rusya doğal gazının %70 nispetinde bir payı olması doğru mudur? Doğru ise, bu durum siyasi bir kriz çıkması halinde mahzur teşkil etmez mi?

Cevap 2:

1987-1994 yılları arasında Rusya Federasyonu'nun ithalat içindeki payı %100 iken, 2002 yılındaki Mavi Akım Projesinin devreye girmesiyle bu oranın azami %63 olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca Azerbaycan ve Türkmenistan projelerinin de devreye girmesiyle Rusya Federasyonu'nun ithalat içindeki payı %47,5 seviyelerine ulaşacak ve nihayetinde %38'e düşecektir.

Soru 3:

Mavi Akımla Türkiye'nin Rusya'dan alacağı doğal gazın 1000 metreküpünü 130 dolara alacağı doğru ise, aynı doğal gazı emsal ülkelerin 38, 42 ve 45 dolar gibi fiyatlarla alması nasıl izah edilebilir?

Cevap 3:

Emsal ülkeler ifadesi ile hangi ülkelerin kastedildiği anlaşılamamakla birlikte, ülkemizin Rusya Federasyonu'ndan ithalat fiyatları Avrupa ülkelerinin Rusya Federasyonu'ndan alım fiyatı ile paralellik arz etmektedir.

Soru 4,5:

- Türkmenistan Devlet Başkanı Türkmenbaşı'nın sınırımızda doğal gazı 42 dolara teslim edeceği konusu, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Gökçek tarafından televizyondaki bir tartışmada ifade edilmişti. Bu tarihten sonra, Türkmenbaşı ile bir görüşmeniz olmuş mudur? Olmamış ise görüşmeyi düşünüyor musunuz?

- Görüşmenizde Sayın Türkmenbaşı, doğal gazı 42 dolara sınırda teslim etmeyi taahhüt ederse, Türkmenistan'dan doğrudan doğal gaz alımı gündeme gelecek midir? Aynı zamanda Rusya ile yapılmış olan anlaşmanın tekrar gözden geçirilerek fiyatlarında revizyon yapılacak mıdır?

Cevap 4,5:

Türkmenistan'la halihazırda Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden ülkemize sevk edilecek ve Türkiye-Gürcistan sınırında teslim edilecek doğal gaz sevkiyatı ile ilgili yürürlükte olan Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmamız mevcuttur. Ayrıca Türkmenistan ile Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanları arasında 29 Ekim 1998 tarihinde imzalanan ve 3 Kasım 1999 tarihinde T.B.M.M'ce onaylanıp, 11 Kasım 1999 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak kanunlaşan Hükümetlerarası Anlaşma'da da Türkmen doğal gazının Hazar geçişli bir boru hattı ile Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden Türkiye'ye sevk edileceği açık olarak belirtilmektedir. Bu anlaşmaya göre Türkmenistan tarafının bu yıla kadar yerine getirmesi gerekli yükümlülükleri bulunmasına rağmen bu hususta herhangi bir gelişme olmamıştır. Konuyla ilgili olarak Türkmenistan tarafının yükümlülüklerini hatırlatan çeşitli yazılar yazılmış ancak Türkmenistan tarafından herhangi bir cevap alınmamıştır. Türkiye sözkonusu anlaşmaya göre taahhütlerine sadık kalarak Türkmenistan'dan gelecek gazı Gürcistan-Türkiye sınırında satın almaya hazırdır.

Diğer taraftan, imzalanan alım anlaşmalarının bütünüyle tekrar gözden geçirilmesi imkanı mevcut değildir. Ancak, bu Anlaşmalar alıcı ve satıcıya yine anlaşmalarda belirlenen koşullar çerçevesinde fiyat revizyonu yapma hakkı tanımakta ve koşulların oluşması durumunda belirli aralıklarla fiyatlar revize edilebilmektedir.

Soru 6:

Mavi Akım Samsun-Ankara arası boru hattı proje keşfi nedir? İhalesine hangi konsorsiyum katılmıştır? Konsorsiyum ne ölçüde indirim yapmıştır.

Cevap 6:

Samsun-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı Proje bedeli 339.750.000 ABD Doları'dır. Daha sonra 40.869.500 ABD Doları tutarındaki Kompresör İstasyonu kapsamdan çıkarılmıştır. Türkiye ve Rusya Federasyonu Hükümetleri arasında 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan ve 01 Nisan 1998 tarihinde T.B.M.M. tarafından onaylanarak 4357 sayı ile kanunlaşan Anlaşma uyarınca, Türkiye topraklarındaki bölüm; RAO Gazprom'un inşaat şirketi olan Stroytransgaz'ın Öztaş İnşaat ve Turan Hazinedaroğlu İnşaat ile oluşturdukları "OHS Konsorsiyumu" tarafından gerçekleştirilmektedir.

Soru 7:

Mavi Akımda en riskli güzergah Karadeniz'in altından geçecek boru hattı olduğu ve bunun da Rusya'nın sorumluluğunda bulunduğu bilinmektedir. Bu geçişte ciddi bir sorun çıkması halinde, Samsun-Ankara arasında tamamlanan 501 km.'lik boru hattı ne olacaktır?

Cevap 7:

Karadeniz geçişi çalışmaları hızla devam etmekte olup, 2002 yılı ilk yarısında tamamlanarak sisteme gaz alınması beklenmektedir.

Soru 8:

Doğal gaz fiyatının yüksekliği ve buna bağlı tartışmalar neticesinde tüketimde meydana gelen daralma ve parası ödenerek gelen doğal gazın, sarfiyattaki azalması, ekonomik açıdan bir zarar doğurmayacak mıdır? Aynı zamanda, bu durum önümüzdeki yıllarda doğal gaz kullanacak İllerin ilgisini azaltarak bir duraklamayı getirmeyecek midir?

Cevap 8:

Ocak 2002 tarihi itibariyle doğal gaz (KDV ve verimlilik dahil) şehirlerde kullanılmakta olan ucuz yakıtlardan biridir. Örneğin Ankara İlinde doğal gaz en ucuz diğer yakıt olan ithal kömürden %23, kalorifer yakıtından %58, tüpten (12 kg) %186 daha

ucuzdur. Bununla birlikte yaşanan ekonomik krizler vatandaşı da büyük ölçüde etkilediğinden tüketim daralması ülke genelinde tüm sektörde görülmüştür. Ancak, ekonomide görülen iyileşmeye bağlı olarak tüketimde de canlanma beklenmektedir. 2001 yılı sonu itibariyle BOTAŞ Genel Müdürlüğü tüm alım kontratları için al ya da öde yükümlülüğünü yerine getirmiş olup, bu konuda herhangi bir zarar da mevzubahis değildir. 2001 yılı sonu itibariyle BOTAŞ Genel Müdürlüğü 15,525 milyar metreküp doğal gaz satmış olup, 2002 yılında da yaklaşık 19 milyar metreküp doğal gaz satışı planlamaktadır. 57 İle doğal gazı götürecek yatırımlar yapılmakta olup, doğal gazın mevcut fiyat avantajını korumanın yanısıra yatırımların bir an önce tamamlanması gerekmektedir. Ayrıca, önemli yatırımlardan biri olan depolama tesislerinin devreye girmesi ve depolama hacminin geliştirilmesi de gereklidir. Bu nedenle tüm bu yatırımların zamanında tamamlanması için Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı da dahil tüm ilgili kuruluşlar ile doğal gazın şehirlerde kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlayacak dağıtım ve yatırım işlemlerinin hızlandırılması için tüm ilgili mercilerin işbirliği yapması lazımdır.